

تاریخ مطالعه روانشناختی کار در ایران

www.ketab.ir

نرگس السادات مرتضوی

سرشناسه: مرتضوی، نرگس السادات، ۱۳۶۸ -
عنوان پدیدآور: تاریخ مطالعه روانشناختی کار در ایران / تألیف
نرگس السادات مرتضوی.
موضوع: روان‌شناسی صنعتی - ایران - تحقیق
ناشر: انتشارات مهرزها (س)
مشخصات ظاهری: ۳۵۲ ص
شمارگان: ۱۰۰۰

قطع: وزیری

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

بج: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۷۷-۴۳

ده: ۱۳۹۳ ت ۴ م / HF۵۵۴۸/۸

رد: ۱۵۸/۷

شماره ثبت اسناد: ۳۴۸۲۸۷۰

نام کتاب: تاریخ مطالعه روانشناختی کار در ایران

مؤلف: نرگس السادات مرتضوی

ناشر: مهرزها (س)

مدیر پروژه: محمد نوریان

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۷۷-۴۳-۳

دفتر نشر و پخش: نجف آباد، ابتدای خیابان پانزده خرداد جنوبی

پلاک ۸ - کد پستی ۸۵۱۸۶-۵۸۸۶۸

تلفن: ۰۳۱-۴۲۶۱۸۸۷۱ فکس: ۰۳۱-۴۲۶۱۸۸۷۲

همراه: ۰۹۱۳۳۳۳۴۹۱۹ پیامک: ۳۰۰۰۸۸۰۰۶۶۴۹۱۹

www.mehrezahra.ir

Info@mehrezahra.ir

مهرزها (س)

فصل اول: تجزیه و تحلیل شغل

۱۶	روش آماری آزمایشی
۱۶	روش آماری علی پس از وقوع
۱۶	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه
۱۷	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۱۷	روش آماری توصیفی
۱۸	روش آماری کیفی

فصل دوم: گزینش و استخدام کارکنان

۲۱	روش آماری آزمایشی
۲۱	روش آماری علی پس از وقوع
۲۲	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه
۲۳	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۲۴	روش آماری توصیفی
۲۵	روش آماری کیفی

فصل سوم: آموزش کارکنان

۳۰	روش آماری آزمایشی
۳۱	روش آماری علی پس از وقوع
۳۱	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه
۳۲	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۳۲	روش آماری توصیفی
۳۵	روش آماری کیفی

فصل چهارم: انگیزش شغلی

۳۹	روش آماری آزمایشی
۳۹	روش آماری علی پس از وقوع
۴۰	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه

۴۴	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۴۴	روش آماری توصیفی
۴۵	روش آماری کیفی

فصل پنجم: استرس شغلی

۴۹	روش آماری آزمایشی
۴۹	روش آماری علی پس از وقوع
۵۰	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه
۵۷	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۵۹	روش آماری توصیفی
۶۰	روش آماری کیفی

فصل ششم: رضایت (خشنودی) شغلی

۶۵	روش آماری آزمایشی
۶۶	روش آماری علی پس از وقوع
۶۷	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه
۷۳	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۷۴	روش آماری توصیفی
۷۷	روش آماری کیفی

فصل هفتم: تعهد سازمانی و دلبستگی شغلی

۸۳	روش آماری آزمایشی
۸۳	روش آماری علی پس از وقوع
۸۴	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه
۹۴	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۹۶	روش آماری توصیفی
۹۸	روش آماری کیفی

فصل هشتم: عدالت سازمانی

۱۰۴	روش آماری آزمایشی
۱۰۴	روش آماری علی پس از وقوع

۱۰۴..... روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه

۱۱۵..... روش آماری مدل‌سازی معادلات ساختاری

۱۱۷..... روش آماری توصیفی

۱۱۹..... روش آماری کیفی

فصل نهم: گرایش‌های اجتنابی (تاخیر، غیبت، ترک شغل و رفتارهای مخرب)

۱۲۳..... روش آماری آزمایشی

۱۲۴..... روش آماری علی پس از وقوع

۱۲۴..... روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه

۱۲۸..... روش آماری مدل‌سازی معادلات ساختاری

۱۳۰..... روش آماری توصیفی

۱۳۱..... روش آماری کیفی

فصل دهم: ارزش‌ها و ابعاد محیط کار

۱۳۶..... روش آماری آزمایشی

۱۳۷..... روش آماری علی پس از وقوع

۱۳۷..... روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه

۱۳۹..... روش آماری مدل‌سازی معادلات ساختاری

۱۳۹..... روش آماری توصیفی

۱۴۳..... روش آماری کیفی

فصل یازدهم: رهبری و مدیریت در سازمان‌ها

۱۴۸..... روش آماری آزمایشی

۱۴۸..... روش آماری علی پس از وقوع

۱۴۹..... روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه

۱۵۸..... روش آماری مدل‌سازی معادلات ساختاری

۱۵۹..... روش آماری توصیفی

۱۶۳..... روش آماری کیفی

فصل دوازدهم: شایستگی شغلی

۱۶۸..... روش آماری آزمایشی

۱۶۸	روش آماری علی پس از وقوع
۱۶۸	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه
۱۶۸	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۱۶۹	روش آماری توصیفی
۱۷۱	روش آماری کیفی

فصل سیزدهم: ساختار سازمانی

۱۷۵	روش آماری آزمایشی
۱۷۶	روش آماری علی پس از وقوع
۱۷۶	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه
۱۷۹	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۱۷۹	روش آماری توصیفی
۱۸۱	روش آماری کیفی

فصل چهاردهم: برنامه ریزی برای روی انسانی

۱۸۶	روش آماری آزمایشی
۱۸۶	روش آماری علی پس از وقوع
۱۸۶	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه
۱۸۶	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۱۸۷	روش آماری توصیفی
۱۸۸	روش آماری کیفی

فصل پانزدهم: رابطه نظریات رشد و نظریات سازمانی

۱۹۲	روش آماری آزمایشی
۱۹۳	روش آماری علی پس از وقوع
۱۹۳	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه
۱۹۴	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۱۹۴	روش آماری توصیفی
۱۹۴	روش آماری کیفی

فصل شانزدهم: روانشناسی کارکنان اقماری - غیر اقماری بومی و غیر بومی

۲۰۰	روش آماری آزمایشی
۲۰۰	روش آماری علی پس از وقوع
۲۰۱	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه
۲۰۲	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۲۰۲	روش آماری توصیفی
۲۰۳	روش آماری کیفی

فصل هفدهم: روابط صنعتی

۲۰۸	روش آماری آزمایشی
۲۰۸	روش آماری علی پس از وقوع
۲۰۸	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه
۲۰۹	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۲۱۰	روش آماری توصیفی
۲۱۰	روش آماری کیفی

فصل هجدهم: روانشناسی کارکنان سازمان (بیکاری و بازنشستگی)

۲۱۶	روش آماری آزمایشی
۲۱۶	روش آماری علی پس از وقوع
۲۱۷	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه
۲۱۸	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۲۱۸	روش آماری توصیفی
۲۲۱	روش آماری کیفی

فصل نوزدهم: تغییر و تحول سازمانی

۲۲۶	روش آماری آزمایشی
۲۲۷	روش آماری علی پس از وقوع
۲۲۷	روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه
۲۲۸	روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری
۲۲۸	روش آماری توصیفی

روش آماری کیفی ۲۲۹

فصل بیستم: کار آفرینی

روش آماری آزمایشی ۲۳۴

روش آماری علی پس از وقوع ۲۳۴

روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه ۲۳۵

روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری ۲۳۷

روش آماری توصیفی ۲۳۸

روش آماری کیفی ۲۴۲

فصل بیست و یکم: کار راهه شغلی (مسیر شغلی)

روش آماری آزمایشی ۲۴۹

روش آماری علی پس از وقوع ۲۴۹

روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه ۲۴۹

روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری ۲۵۲

روش آماری توصیفی ۲۵۲

روش آماری کیفی ۲۵۴

فصل بیست و دوم: نظام جانشینی

روش آماری آزمایشی ۲۶۲

روش آماری علی پس از وقوع ۲۶۲

روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه ۲۶۲

روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری ۲۶۳

روش آماری توصیفی ۲۶۳

روش آماری کیفی ۲۶۵

فصل بیست و سوم: نظام جبران خدمات

روش آماری آزمایشی ۲۷۲

روش آماری علی پس از وقوع ۲۷۳

روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه ۲۷۳

روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری ۲۷۳

۲۷۵..... روش آماری توصیفی

۲۷۵..... روش آماری کیفی

فصل بیست و چهارم: روانشناسی مصرف کننده

۲۸۱..... روش آماری آزمایشی

۲۸۱..... روش آماری علی پس از وقوع

۲۸۱..... روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه

۲۸۳..... روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری

۲۸۵..... روش آماری توصیفی

۲۸۵..... روش آماری کیفی

فصل بیست و پنجم: طراحی شغل

۲۹۰..... روش آماری آزمایشی

۲۹۰..... روش آماری علی پس از وقوع

۲۹۰..... روش آماری رابطه‌ای ساده و چندگانه

۲۹۳..... روش آماری مدلسازی معادلات ساختاری

۲۹۴..... روش آماری توصیفی

۲۹۵..... روش آماری کیفی

فصل بیست و ششم: دانشمندان بزرگ روانشناسی صنعتی و سازمانی

۲۹۹..... روانشناسی صنعتی و سازمانی و دانشمندان مطرح

۲۹۹..... برایان

۳۰۰..... والتر دیل اسکات

۳۰۱..... والتر بینگهام

۳۰۱..... فردریک تیلور

۳۰۲..... هوگو مونستربرگ

۳۰۳..... فرانک بونکر گیلبرت و لیلیان مولر گیلبرت

۳۰۵..... جیمز مک کین کتل

۳۰۶..... رابرت یرکز

پیشگفتار

روانشناسی صنعتی و سازمانی که در اروپا روانشناسی کار خوانده می‌شود اینکه مسیر پرشتابی را در جهت رشد می‌پیماید. هرچند این رشته مرزروشنی با برخی رشته‌های دیگری که به موضوع "انسان در دنیای کار" می‌پردازد ندارد و مثلاً مانند مدیریت علمی در جست و جوی بهره‌وری آدمی است اما کرامت انسانی در این رشته جایگاه ویژه‌ای دارد. بنابراین اگرچه در روانشناسی مهندسی در جست و جوی مداخلاتی است که با سرعت بیشتری کار کند و خطای کمتری داشته باشد اما همزمان اینکه او از کمالات و خلاقیت انسان به‌عنوان یک ویژگی مهم و متمایز می‌داند و در واقع روانشناس صنعتی و سازمانی در جست و جوی آن است که انسان و ماشین در دنیای کار چگونه تأثیر می‌شوند که انسان و نه ماشین در سمت خدایگانی باشد. در واقع همه تلاش بر این است که از فضاهایی که در رمان‌های افرادی چون چایک و زامیاتین آمده پرهیز شود. مثلاً "تورخ شغلی" به عنوان یک مداخله مهم در روانشناسی صنعتی شایسته توجه است که در این پژوهش هرچند سرعت، کاهش و خطا، افزایش و بنابراین بهره‌وری افزایش می‌یابد (چون در آغاز فرد در جایگاهی قرار گرفته که آشنایی او با کار کمتر است) اما کرامت انسانی حفظ می‌شود چون تکرار کاهش می‌یابد. آدمی از تکرار بی‌محتوی خود بیزار است. این جان مایه کلام آلبرکامو در اسطوره سینریف است. مطالعه آثار پژوهشی دانشمندان که در این رشته کار کرده‌اند یک کار ارزشمند در حیطه تاریخ علم است. شگفتا که این رشته علمی که با پژوهش‌های دانشمندی به‌طور همزمان در جهان پا گرفته و ثمرات فراوانی را در هیچکدام خود را پدر علم نمی‌دانند، در ایران پدر یا پدران خود خوانده‌ای ندارد. در نگاه تاریخ علم را بخوانیم این نگاه قیم‌مابانه که گاه با غارت ثمرات تلاش‌های دیگران همراه است (و دلیل آن هم هست) رخت بر می‌بندد. البته در این موفقیت‌های ظاهری نباید نقش کودکانی که دارای عقده ادیپ وارونه بوده و مدام فریاد پدر سر می‌دهند را نادیده گرفت. کودکانی که گاهی عنوان‌های پرطمطراق (و در زمانه ما بسیار بی‌محتوی) دکتر را هم یدک می‌کشند. به هر حال این فریاد پدر از مختصات جوامع شرقی و پدر سالار است.

نگارش روانشناسی صنعتی کمک می‌کند، نگاه سنتی به علم جای خود را به شبکه‌ای از تلاش‌های افراد بسیاری (برابر که هر کدام باری بدوش داشته‌اند) دهد که خانم مرتضوی در این مسیر هم کوشا و هم موفق بوده و بنابراین تلاش او را ارج می‌نهم. شاید به همین دلیل بتوان کتاب او را "تاریخ مطالعه روانشناختی کار در ایران" نامید و تکمیل آن مستلزم تاریخ مطالعه جامعه شناختی کار در ایران خواهد بود، البته این فقط بخشی از تاریخ روانشناسی صنعتی و سازمانی در ایران می‌باشد، بخش دیگر که معادل تاریخ شفاهی است می‌تواند شامل مصاحبه‌ها و گفتگوها با افراد برجسته (و از جمله پدر خود خوانده) علم روانشناسی صنعتی باشد که همت والایی را می‌طلبد و امیدوارم فرصتی در آینده دانشجوی دیگری به این کار همت گمارد. خود من در حاشیه کنفرانس چهارم روانشناسی در ایران، در یک فرصت بدست آمده از دکتر غلامرضا نفیسی پرسیدم که دانشمندان روانشناسی در آمریکا، کدام دانشمند ایرانی را بیشتر می‌شناختند، و او پاسخ داد که بیشتر دکتر ایمن را می‌شناختند و دو نمونه‌ای را که به وضوح یاد داشت یکی پرفسور واینر (که صاحب کتاب گرانقدر مبانی طرح‌های آزمایشی به ترجمه خانم سرمه‌ست و دیگری پرفسور توکی (که نام او همواره در ادامه تحلیل واریانس و نیز داده‌ها اکتفا می‌آید) بودند که هر دو از دکتر نفیسی احوال دکتر ایمن را پرسیده بودند. دکتر ایمن بود رئیس موسسه تحقیقات تربیتی ایران بود که به گفته استاد ارجمند دکتر ابوالقاسم نوری، نخستین کتاب روانشناسی صنعتی را نوشت و به دانشجویان تدریس کرد و در موسسه خود پذیرای دانشمندان صنعتی بزرگ آمریکا بود (به همین دلیل او را بیشتر می‌شناختند). پرفسور نوری خود از تربیت یافتگان اولیه روانشناسی صنعتی توسط او بوده و من دکتر نویسنده صادق‌ترین راوی تاریخ شفاهی روانشناسی صنعتی و سازمانی در ایران می‌دانم و برای این عمری با عزت داشته است، طول عمر آرزو می‌کنم.

از دانشجوی خوبم مرتضوی به دلیل اهداء کتاب خود به اینجانب هم به تشکر کرده و آن را می‌پذیرم اما اگر جای او بودم این کتاب را به دکتر نوری تقدیم می‌کردم.

دکتر حمیدرضا عریضی

دانشیار دانشگاه اصفهان